

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

28.10.2019.

Nr.162

(prot. Nr.42, 1.p)

Par valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts” aprēķinātajām 2018.gada universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tīrajām izmaksām

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2019.gada 2.septembrī saņēma valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003052790, juridiskā adrese: Ziemeļu iela 10, Lidosta „Rīga”, Mārupes novads, LV-1000 (turpmāk – AS „Latvijas Pasts”), 2019.gada 30.augusta iesniegumu Nr.01-10.2/302 „Par VAS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” un 2019.gada 20.septembra vēstuli Nr.01-10.2/335 „Par VAS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu”, 2019.gada 3.oktobra vēstuli Nr.01-10.2/343 „Par VAS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” un 2019.gada 17.oktobra vēstuli Nr.01-10.2/358 „Par VAS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” (turpmāk visi kopā – Ziņojums).

Regulators konstatē

1. AS „Latvijas Pasts” ir iesniegusi apstiprināšanai aprēķinātās 2018.gada universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tīrās izmaksas 1 580 465 (viens miljons pieci simti astoņdesmit tūkstoši četri simti sešdesmit pieci) *euro* apmērā.
2. AS „Latvijas Pasts” Ziņojumā iekļautas aprēķinātās 2018.gada universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tīrās izmaksas (turpmāk – tīrās izmaksas), kas universālā pasta pakalpojuma saistību izpildē 2018.gadā ir radījušas zaudējumus.
3. Ar Regulatora 2010.gada 10.februāra lēmumu Nr.47 „Par universālā pasta pakalpojuma saistībām”, 2012.gada 12.decembra lēmumu Nr.289 „Par universālā pasta pakalpojuma saistībām”, 2013.gada 27.novembra lēmumu Nr.228 „Par universālā pasta pakalpojuma saistībām” un 2014.gada 4.novembra lēmumu Nr.282 „Par universālā pasta pakalpojuma saistībām” (turpmāk – Lēmums) AS „Latvijas Pasts” tika noteiktas universālā pasta pakalpojuma saistības.
4. Saskaņā ar Pasta likuma 30.panta pirmo daļu universālā pasta pakalpojuma saistību tīrās

izmaksas veido starpība starp izdevumiem un ieņēmumiem, kas rodas pasta komersantam, kam Regulators nosaka universālā pasta pakalpojuma saistības sniegt universālo pasta pakalpojumu ekonomiski izdevīgākajā veidā, un tā paša komersanta izmaksām, ja nav noteiktas universālā pasta pakalpojuma saistības.

5. Saskaņā ar Pasta likuma 30.panta otro daļu universālā pasta pakalpojuma sniedzējs tīrās izmaksas aprēķina saskaņā ar Regulatora noteikto tīro izmaksu aprēķināšanas un noteikšanas metodiku.
6. Universālā pasta pakalpojuma sniedzējs tīrās izmaksas aprēķina saskaņā ar Regulatora 2013.gada 11.oktobra lēmumu Nr.1/29 „Universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tīro izmaksu aprēķināšanas un noteikšanas metodika” (turpmāk – Metodika).
7. Saskaņā ar Pasta likuma 31.²panta piektās daļas 2.punktu Regulators pārbauda universālā pasta pakalpojuma sniedzēja iesniegtās aprēķinātās tīrās izmaksas un līdz kārtējā gada 31.oktobrim apstiprina tīro izmaksu apmēru.
8. Saskaņā ar Pasta likuma 30.panta trešo daļu universālā pasta pakalpojuma sniedzējs nodrošina, ka tīro izmaksu aprēķinu pārbauda zvērināts revidents atbilstoši likumam „Par zvērinātiem revidentiem”. Tīro izmaksu aprēķina pārbaude ietver arī aprēķinu veikšanai izmantoto datu patiesuma un pamatotības pārbaudi.
9. Saskaņā ar Metodikas 8.punktu universālā pasta pakalpojuma sniedzējs līdz kārtējā gada 1.septembrim sagatavo un iesniedz Regulatoram ziņojumu par tīrajām izmaksām iepriekšējā kalendārajā gadā kopā ar Pasta likuma 30.panta trešajā daļā noteiktajiem zvērināta revidenta pārbaudes rezultātiem.
10. Saskaņā ar Metodikas 9.1.apakšpunktu, ja universālā pasta pakalpojuma sniedzējam universālā pasta pakalpojuma saistību izpilde rada zaudējumus, tad universālā pasta pakalpojuma sniedzējs aprēķina un ziņojumā par tīrajām izmaksām iepriekšējā kalendārajā gadā norāda papildu ieguvumu, kas aprēķināts saskaņā ar Metodikas 7.punktā noteikto formulu.
11. Saskaņā ar Pasta likuma 31.panta otro daļu tīrās izmaksas kompensē, ja universālā pasta pakalpojuma sniedzējs pierāda, ka tas ir pakļauts netaisnīgam apgrūtinājumam un universālā pasta pakalpojuma saistību izpilde rada zaudējumus.
12. Saskaņā ar Pasta likuma 31.panta trešo daļu tīrās izmaksas nekompensē, ja universālā pasta pakalpojuma saistību izpilde rada papildu ieguvumu un tas pārsniedz aprēķināto tīro izmaksu apmēru.
13. Pasta likuma 31.panta ceturtā daļa noteic, ka šā likuma 31.panta trešajā daļā minēto papildu ieguvumu veido nemateriālie un tirgus ieguvumi – universālā pasta pakalpojuma sniedzēja ieņēmumi no citiem universālajā pasta pakalpojumā neietvertiem sniegtajiem pakalpojumiem, ja šādus ieņēmumus iespējams gūt, tikai sniedzot universālo pasta pakalpojumu. Papildu ieguvumu aprēķinā iekļauj tādus ieņēmumus no citiem sniegtajiem pakalpojumiem, kuri atbilst Regulatora izdotajā universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tīro izmaksu aprēķināšanas un noteikšanas metodikā ietvertajiem kritērijiem, un par iegūto vērtību samazina tīrās izmaksas.
14. Saskaņā ar Metodikas 5.punktu universālā pasta pakalpojuma sniedzējs aprēķina papildu ieguvumu, kas ir ieņēmumi no citiem universālajā pasta pakalpojumā neietvertiem sniegtajiem pakalpojumiem, ja to gūšana iespējama, izpildoties vismaz vienam no šādiem kritērijiem:
 - 14.1. šo pakalpojumu darbības – savākšana, šķirošana, pārvadāšana vai piegādāšana – notiek vienlaikus ar universālo pasta pakalpojumu;

- 14.2. šo pakalpojumu sniegšanai izmanto pasta pakalpojumu sniegšanas vietas un pasta tīkla piekļuves punktus.
15. Saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pantu tarifi nosakāmi tādā apmērā, lai lietotāju izdarītie tarifu maksājumi segtu ekonomiski pamatotas sabiedrisko pakalpojumu izmaksas un nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu rentabilitāti, ja nozares speciālie likumi neparedz citus tarifu noteikšanas principus.
 16. Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 22.panta ceturtā daļa noteic, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji izmanto un sekmē efektīvas, ekonomiskas un drošas tehnoloģijas un darba paņēmieni ieviešanu sabiedrisko pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai un uzlabošanai.
 17. Saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 26.panta otro daļu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs – pasta komersants, tai skaitā universālā pakalpojuma sniedzējs, – kārtoti atsevišķu grāmatvedības uzskaiti katram sabiedriskā pakalpojuma veidam, un minētā uzskaitē kopējā grāmatvedības uzskaitē ir nodalīta.
 18. Ziņojumā norādīts, ka zvērināts revidents – sabiedrība ar ierobežotu atbildību „KPMG Baltics SIA”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003235171, juridiskā adrese: Vesetas iela 7, Rīga, LV-1013 (turpmāk – revidents), – ir veicis AS „Latvijas Pasts” tīro izmaksu aprēķina par 2018.gadu pārbaudi.
 19. Saskaņā ar Pasta likuma 30.panta trešo daļu un Metodikas 8.punktu ir iesniegts revidenta ziņojums, kurā norādīts, ka revidents ir veicis tīro izmaksu aprēķina pārbaudi.
 20. Regulators 2019.gada 12.septembra vēstulē Nr.2-2.74/2768 „Par AS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” un 2019.gada 25.septembra vēstulē Nr.2-2.74/2912 „Par valsts AS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” lūdza AS „Latvijas Pasts” iesniegt tīro izmaksu pārrēķinu saskaņā ar Pasta likuma 31.panta ceturtajā daļā un Metodikas 3., 4., 5., 7.punktā un 9.1.apakšpunktā noteikto, kā arī iesniegt informāciju atbilstoši Pasta likuma 31.panta otrajā daļā noteiktajam un iesniegt citu papildu informāciju. AS „Latvijas Pasts” ar 2019.gada 20.septembra vēstuli Nr.01-10.2/335 „Par VAS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” un 2019.gada 3.oktobra vēstuli Nr.01-10.2/343 „Par VAS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” iesniedza papildu informāciju par tīro izmaksu ziņojumu un papildu ieguvuma aprēķinu.
 21. 2019.gada 14.oktobrī notika Regulatora un AS „Latvijas Pasts” pārstāvju tikšanās (turpmāk – tikšanās), kuras laikā tika pārrunāta papildu ieguvuma aprēķināšana saskaņā ar Pasta likuma 31.panta ceturto daļu un Metodikas 5., 7.punktā un 9.1.apakšpunktā noteikto. Tikšanās laikā AS „Latvijas Pasts” puda viedokli, ka pārējo pakalpojumu sniegšana, ko nodrošina AS „Latvijas Pasts”, nav saistīta ar universālā pasta pakalpojuma sniegšanu un tos iespējams nodrošināt, nesniedzot universālo pasta pakalpojumu.
 22. Regulators 2019.gada 16.oktobrī nosūtīja AS „Latvijas Pasts” vēstuli Nr.2-2.74/3176 „Par AS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” ar lūgumu pārskatīt papildu ieguvuma aprēķinu atbilstoši Pasta likuma 31.panta ceturtajai daļai un Metodikas 5., 7.punkta un 9.1.apakšpunkta prasībām un sniegt skaidrojumu un pamatojumu par Ziņojuma 2.4.sadaļā norādītajiem pakalpojumiem, ja pakalpojums netiek ietverts papildu ieguvuma aprēķinā, informāciju par pasākumiem, kas novērstu zaudējumu veidošanos no universālā pasta pakalpojuma sniegšanas, un citu informāciju.
 23. 2019.gada 18.oktobrī Regulators saņēma AS „Latvijas Pasts” 2019.gada 17.oktobra

vēstuli Nr.01-10.2/358 „Par VAS „Latvijas Pasts” 2018.gada tīro izmaksu ziņojumu” (turpmāk – Vēstule), kurā AS „Latvijas Pasts” informē, ka papildu ieguvums jau ir ņemts vērā, aprēķinot tīrās izmaksas, proti, Ziņojuma 2.4.sadaļas aprēķini liecina, ka tīrās izmaksas jau ir samazinātas par to daļu, kas ir attiecināta uz pakalpojumiem, kuri neietilpst universālajā pasta pakalpojumā. Tādējādi AS „Latvijas Pasts” jau ir ietvērusi papildu ieguvuma aprēķinu 2018.gada tīro izmaksu aprēķinā. Citu papildu ieguvumu no universālā pasta pakalpojuma sniegšanas, kā to, kas jau ietverts tīro izmaksu aprēķinā, AS „Latvijas Pasts” negūst. Attiecībā uz Pasta likuma 31.panta otrajā daļā noteikto AS „Latvijas Pasts” Vēstulē norāda, ka ar Lēmumu, ar kuru noteiktas universālā pasta pakalpojuma saistības, salīdzinot ar citiem pasta komersantiem, AS „Latvijas Pasts” ir pakļauta apgrūtinājumam – universālā pasta pakalpojuma sniegšanas pienākumam. Vēstulē AS „Latvijas Pasts” informē, ka universālā pasta pakalpojuma nodrošināšanas izmaksu pieaugumu izraisīja nodokļu politikas izmaiņas, galvenokārt minimālās algas paaugstināšana, kā arī akcīzes nodokļa pieaugums un no tā izrietošs degvielas izmaksu palielinājums.

24. Saskaņā ar Regulatora Lēmumu universālā pasta pakalpojuma saistības 2018.gadā bija noteiktas vienīgi AS „Latvijas Pasts”. Izrietoši, saskaņā ar Pasta likuma pārejas noteikumu 12.punktu abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumus visā Latvijas teritorijā sniedz pasta komersants, kuram ir noteiktas universālā pasta pakalpojuma saistības. Saskaņā ar Pasta likuma 6.panta otrās daļas 4.punktu AS „Latvijas Pasts” ir noteikta par izraudzīto pasta operatoru, to pasta komersantu, kurš sniegs pasta pakalpojumus Latvijas Republikas teritorijā, pildot visas no Pasaules Pasta savienības dokumentiem izrietošās saistības, un kurš atbilstoši minētajām saistībām pasta darbības jautājumos pārstāvēs Latvijas Republiku attiecībā ar citu valstu izraudzītajiem pasta operatoriem. Turklāt saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 52.panta pirmās daļas 1.punktu ar nodokli neapliek pasta pakalpojumus, ko sniedz universālā pasta pakalpojuma sniedzējs, proti, tādu vēstuļu korespondences sūtījumu savākšanu, šķirošanu, pārvadāšanu un piegādi, kuru svars nepārsniedz divus kilogramus, un tādu pasta paku savākšanu, šķirošanu, pārvadāšanu un piegādi, kuru svars nepārsniedz 10 kilogramus. Tādējādi vēsturiski izveidotais pasta tīkls ļauj nodrošināt ne tikai universālo pasta pakalpojumu, bet arī citus universālajā pasta pakalpojumā neietvertos sniegtos pakalpojumus (turpmāk – pārējie pakalpojumi), un tas ir uzskatāms par ieguvumu.
25. Uz šā jautājuma izskatīšanu Regulatora padomes sēdē tika uzaicināts AS „Latvijas Pasts” pārstāvis, kurš nepiekrita pieņemamajam lēmumam. AS „Latvijas Pasts” norāda, ka universālā pasta pakalpojuma kvalitātes prasības nav mainījušās jau vairāk nekā desmit gadus, kas paredz AS „Latvijas Pasts” nodrošināt apmēram 600 pasta pakalpojuma sniegšanas vietas, vairāk nekā 800 vēstuļu kastītes, pasta sūtījumu piegādi vismaz vienu reizi dienā un vismaz piecas darba dienas nedēļā. Citiem pasta pakalpojumu sniedzējiem nav noteiktas šādas prasības, bet AS „Latvijas Pasts” ir uzlikts šāds apgrūtinājums.

Universālais pasta pakalpojums jānodrošina par vienotiem tarifiem visā Latvijas Republikas teritorijā, kas būtiski ietekmē konkurenci. Piemēram, piedaloties publiskajos iepirkumos, citiem pasta komersantiem ir iepriekš zināmi AS „Latvijas Pasts” tarifi.

Regulators secina

1. Pasta likuma 31.panta otrā daļa noteic, ka universālā pasta pakalpojuma sniedzējam jāpierāda, ka tas ir pakļauts netaisnīgam apgrūtinājumam un universālā pasta

pakalpojumu saistību izpilde rada zaudējumus. Attiecīgi AS „Latvijas Pasts” ir jāiesniedz ziņas par faktiem, ar kuriem pamatots AS „Latvijas Pasts” prasījums¹, un atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā².

2. Regulators, vērtējot, vai AS „Latvijas Pasts” ir pakļauts netaisnīgam apgrūtinājumam, ņem vērā šādus aspektus:

- 2.1. saskaņā ar Regulatora 2013.gada 11.oktobra lēmuma Nr.1/28 „Universālā pasta pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika”, kas noteic kārtību, kādā universālā pasta pakalpojuma tarifu aprēķina universālā pasta pakalpojuma sniedzējs [...] 9.7.apakšpunktu aprēķina kapacitātes neizmantoto daļu, kuru pilnā apmērā attiecina uz universālo pasta pakalpojumu. Šāda izmaksu atgūšana ļauj komersantam nodrošināt pārējos pakalpojumus, tos izcenojot visefektīvākajā veidā, jo pārējo pakalpojumu maksā tiek iekļautas tikai uz aktivitātēm balstītas izmaksu aprēķina metodes (*Activity Based Costing*) pieejā aprēķinātās izmaksas. Tādējādi viena darbības izmaksu grupa – kapacitātes neizmantotā daļa – un tās attiecināšana tikai uz universālo pasta pakalpojumu rada priekšrocības sniegt pārējos pakalpojumus iespējami izdevīgākajā un izmaksu ziņā efektīvākajā veidā. Proti, iespēja pilnā apmērā universālā pasta pakalpojuma tarifā iekļaut šo izmaksu grupu un tās atgūt nozīmē, ka AS „Latvijas Pasts” netiek radīts netaisnīgs apgrūtinājums, sniedzot universālo pasta pakalpojumu;

- 2.2. universālā pasta pakalpojuma tarifam atbilstoši likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pantā noteiktajam jābūt noteiktam tādā apmērā, lai lietotāju izdarītie tarifu maksājumi segtu ekonomiski pamatotas sabiedrisko pakalpojumu izmaksas un nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu rentabilitāti. Turklāt Pasta likuma 27.¹panta pirmās daļas 4.punkts noteic, ka universālais pasta pakalpojums jāsniedz ekonomiski izdevīgākajā veidā;

- 2.3. AS „Latvijas Pasts” kā sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam, ievērojot likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 22.panta ceturto daļu, universālā pasta pakalpojumi ir jāsniedz, izmantojot efektīvu, ekonomisku un drošu darba paņēmienu, tādējādi nodrošinot, ka universālais pasta pakalpojums tiek sniegts efektīvi un kvalitatīvi. Ja 2018.gadā universālā pasta pakalpojuma sniegšana AS „Latvijas Pasts” ir veidojusi zaudējumus, AS „Latvijas Pasts” kā krietnam un rūpīgam saimniekam, ievērojot attiecīgu rūpības pienākumu³, vajadzēja aprēķināt un iesniegt tarifu projektu, lai savlaicīgi novērstu vai samazinātu zaudējumu rašanos.

3. Regulators, ievērojot labas pārvaldības⁴ un objektīvās izmeklēšanas principu⁵, vairākkārt lūdza AS „Latvijas Pasts” iesniegt informāciju, kas pamato, ka AS „Latvijas Pasts” ir pakļauts netaisnīgam apgrūtinājumam. Tādējādi Regulators vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītu un vērtētu iesniegtos pierādījumus.

4. Regulatora ieskatā, AS „Latvijas Pasts” Vēstulē norādītie iemesli tīro izmaksu pieaugumam, kas saistīti ar nodokļu izmaiņām un minimālās algas paaugstināšanu, bija zināmi jau 2017.gadā. Proti, 2017.gada 27.jūlijā tika pieņemti „Grozījumi likumā „Par

¹ Administratīvā procesa likums, 149.pants. <https://likumi.lv/ta/id/55567#p149>

² Turpat, 150.panta trešā daļa. <https://likumi.lv/ta/id/55567#p150>

³ Civillikums. Ceturtā daļa. Saistību tiesības, 1646.pants. <https://likumi.lv/ta/id/90220#p1646>

⁴ Valsts pārvaldes iekārtas likums, 10.panta piektā daļa. <https://likumi.lv/ta/id/63545#p10>

⁵ Administratīvā procesa likums, 59.panta pirmā daļa. <https://likumi.lv/ta/id/55567#p59>

akcīzes nodokli”⁶ un 2017.gada 29.augustā ar Ministru kabineta noteikumiem⁷ tika noteikts cits augstāks minimālās mēneša darba algas apmērs. Iepriekš minētie normatīvo aktu grozījumi stājās spēkā 2018.gada 1.janvārī. Tādējādi AS „Latvijas Pasts” bija iespēja savlaicīgi, jau 2017.gada otrajā pusē vai 2018.gada sākumā, vērsties Regulatorā ar tarifu projektu, kad šīs izmaiņas bija zināmas. Ņemot vērā minēto, ja AS „Latvijas Pasts” savlaicīgi iesniegtu jaunu tarifu projektu, zaudējumi no universālā pasta pakalpojuma sniegšanas neveidotos vai tiktu samazināti.

5. Izrietoši, fakts, ka tikai AS „Latvijas Pasts” ir noteiktas universālā pasta pakalpojuma sniegšanas saistības, neapstiprina, ka AS „Latvijas Pasts” ir pakļauta netaisnīgam apgrūtinājumam. AS „Latvijas Pasts” atbilstoši likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pantā noteiktajam ir jānosaka ekonomiski pamatoti tarifi, lai nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu rentabilitāti un AS „Latvijas Pasts” nerastos netaisnīgs apgrūtinājums un zaudējumi no universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes.
6. Atbilstoši Pasta likuma 32.¹pantā noteiktajam universālā pasta pakalpojuma sniedzējam, t.i., AS „Latvijas Pasts”, ir tiesības slēgt ar sūtītājiem individuālas vienošanās par īpašiem tarifiem. Īpašos tarifus nosaka, ņemot vērā izmaksas salīdzinājumā ar darbībām, kas ietver visu standarta pasta pakalpojumu sniegšanu (savākšana, šķirošana, pārvadāšana un piegāde). Turklāt Regulators īpašos tarifus neapstiprina. Tādējādi, AS „Latvijas Pasts” ir iespēja konkurēt ar citiem pasta komersantiem, piemēram, piedaloties publiskajos iepirkumos, un konkurences apstākļos piedāvāt īpašos tarifus, kas iepriekš nav zināmi citiem pasta komersantiem.
7. AS „Latvijas Pasts” Ziņojumā un Vēstulē nav sniegusi pietiekamus pierādījumus uz Regulatora pieprasījumiem, tādējādi nav izpildījusi ar Pasta likuma 31.panta otrās daļas uzlikto pienākumu pierādīt netaisnīgu apgrūtinājumu ar faktiem un skaidrojumu, kas pamatotu AS „Latvijas Pasts” prasījumu.
8. Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka AS „Latvijas Pasts” nav pierādījusi, t.i., sniegusi ziņas par faktiem, ar kuriem pamatots AS „Latvijas Pasts” prasījums, kā arī atbilstoši savām iespējām nav piedalījies pierādījumu savākšanā par to, ka ir pakļauta netaisnīgam apgrūtinājumam, Regulators, vērtējot tā rīcībā esošo informāciju, negūst pierādījumu, vai AS „Latvijas Pasts”, sniedzot universālo pasta pakalpojumu, ir pakļauta netaisnīgam apgrūtinājumam. Ņemot vērā, ka AS „Latvijas Pasts” nav pierādījusi netaisnīgu apgrūtinājumu saskaņā ar Pasta likuma 31.panta otro daļu, AS „Latvijas Pasts” nav tiesību saņemt tīro izmaksu kompensāciju.
9. Neskatoties uz faktu, ka AS „Latvijas Pasts” nav pierādījusi, ka būtu pakļauta netaisnīgam apgrūtinājumam, Regulators veica pārbaudi arī par to, vai AS „Latvijas Pasts” ir veikusi tīro izmaksu un papildu ieguvumu aprēķinu atbilstoši Pasta likuma 31.panta ceturtajai daļai un Metodikas 3., 4., 5., 7.punktam un 9.1.apakšpunktam. Attiecībā uz tīro izmaksu aprēķinu Regulators, izvērtējot AS „Latvijas Pasts” aprēķinātās tīrās izmaksas, ņēma vērā Pasta likuma 27.¹panta pirmās daļas 4.punktā un 31.panta ceturtajā daļā, kā arī Metodikas 9.1.apakšpunktā noteikto:
9.1. papildu ieguvumu, ko veido nemateriālie un tirgus ieguvumi, kādi ir universālā pasta pakalpojuma sniedzējam;

⁶ 2017.gada 27.jūlija likums „Grozījumi likumā „Par akcīzes nodokli””. <https://likumi.lv/ta/id/292694>

⁷ Ministru kabineta 2017.gada 29.augusta noteikumi Nr.511 „Grozījums Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumos Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu””. <https://likumi.lv/ta/id/293183>

9.2. apstākļus, ka universālo pasta pakalpojumu sniedz ekonomiski izdevīgākajā veidā.

10. Atbilstoši Pasta likuma 31.panta ceturtajā daļā noteiktajam un Metodikas 5.punktā noteiktajiem kritērijiem papildu ieguvuma aprēķinā ir jāiekļauj arī universālā pasta pakalpojuma sniedzēja ieņēmumi no pārējiem sniegtiem pakalpojumiem, kuru sniegšanas darbības (savākšana, šķirošana, pārvadāšana vai piegādāšana) notiek vienlaikus ar universālo pasta pakalpojumu vai šo pakalpojumu sniegšanai izmanto pasta pakalpojuma sniegšanas vietas un pasta tīkla piekļuves punktus.
11. Regulatora ieskatā, Metodikas 5.punktā noteiktie kritēriji izpildās attiecībā uz AS „Latvijas Pasts” sniegtajiem pārējiem pakalpojumiem. Regulators vērs uzmanību, ka vēsturiski izveidotais pasta tīkls ļauj nodrošināt gan universālo pasta pakalpojumu, gan pārējo pakalpojumu (piemēram, pasta sūtījumi ar īpašo tarifu, finanšu pakalpojumi, pensiju piegāde, abonēto preses izdevumu piegāde, eksprespasta pakalpojumi u.c.) sniegšanu. Tādējādi pārējo pakalpojumu sniegšana, izmantojot vēsturiski izveidoto pasta tīklu, ir uzskatāma par ieguvumu.
12. Nav pamatots AS „Latvijas Pasts” paustais viedoklis, ka papildu ieguvums jau ir ņemts vērā, aprēķinot tīrās izmaksas. AS „Latvijas Pasts” Ziņojumā norāda, ka Ziņojuma 2.4.sadaļas aprēķini liecina, ka tīrās izmaksas jau ir samazinātas par to daļu, kas ir attiecināta uz pārējiem pakalpojumiem, kuri neietilpst universālajā pasta pakalpojumā. Proti, Ziņojuma 2.4.sadaļā iekļautās vērtības atspoguļo katra pakalpojuma pašizmaksu. Izvērtējot iekļauto informāciju, Regulators secina, ka AS „Latvijas Pasts” veidojas papildu ieņēmumi no pārējo pakalpojumu sniegšanas. Izvērtējot Ziņojuma 2.4.sadaļā ietvertās vērtības, nav secināms, vai pārējie pakalpojumi, kas sniegti, izmantojot pasta tīklu, samazina universālā pasta pakalpojuma izmaksas un vai AS „Latvijas Pasts” pasta tīkls tiek uzturēts tādā apmērā, kas ir nepieciešams tikai universālā pasta pakalpojuma sniegšanai nevis visu sniegto pakalpojumu nodrošināšanai.
13. AS „Latvijas Pasts” Ziņojumā nav iekļāvusi un aprēķinājusi papildu ieguvumu atbilstoši Pasta likuma 31.panta ceturtajā daļā un Metodikas 5., 7.punktā un 9.1.apakšpunktā noteiktajām prasībām. Metodikas 6.punkts noteic, ka universālā pasta pakalpojuma sniedzējs precīzi un pārskatāmi norāda informāciju par apgrozījumu no pārējiem pakalpojumiem, ja tie atbilst šīs Metodikas 5.punktā noteiktajam. Attiecīgi AS „Latvijas Pasts” Ziņojumā jāiekļauj tādas vērtības, kuras precīzi un pārskatāmi atspoguļo informāciju par apgrozījumu no pārējiem pakalpojumiem un kuras iekļaujot Metodikas 7.punktā noteiktajā formulā var aprēķināt papildu ieguvumu. Tādējādi Regulators var pārbaudīt un izvērtēt, vai Ziņojumā iekļautās vērtības un aprēķins ir veikts atbilstoši Metodikas 7.punktā noteiktajai formulai.
14. Atbilstoši Metodikas 9.1.apakšpunktam nepieciešams aprēķināt papildu ieguvumu, ja universālā pasta pakalpojuma sniedzējam universālā pasta pakalpojuma saistību izpilde rada zaudējumus, par ko Regulators gan informācijas pieprasījumos, gan tikšanās laikā informēja AS „Latvijas Pasts”. Saskaņā ar AS „Latvijas Pasts” Ziņojumā norādīto secināms, ka papildu ieguvums nav aprēķināts saskaņā ar Pasta likuma 31.panta ceturtajā daļā noteikto un Metodikas 7.punkta formulu. Ņemot vērā minēto, pat ja AS „Latvijas Pasts” būtu pierādījusi netaisnīgu apgrūtinājumu, Regulatoram nebūtu pamata apstiprināt iesniegto tīro izmaksu aprēķinu, jo tas nav veikts atbilstoši Pasta likuma 31.panta ceturtajā daļā un Metodikas 5., 7.punktā un 9.1.apakšpunktā noteiktajam.
15. Regulators, izdarot Administratīvā procesa likuma 66.panta noteiktos lietderības apsvērumus attiecībā uz administratīvā akta izdošanu, secina, ka šis administratīvais akts ir nepieciešams, piemērots un vajadzīgs mērķa – izvērtēt tīro izmaksu atbilstību Pasta likuma 31.panta ceturtajai daļai, kā arī Metodikas 3., 4., 5., 6., 7.punktam un 9.1.apakšpunktam – sasniegšanai. Ņemot vērā šā lēmuma konstatējuma daļā konstatētos

tiesiskos un faktiskos apstākļus un izdarītos secinājumus, Regulatoram nav pamata apstiprināt AS „Latvijas Pasts” tīrās izmaksas, kas nav aprēķinātas atbilstoši Pasta likuma 31.panta ceturtajai daļai, kā arī Metodikas 5., 7.punktam un 9.1.apakšpunktam. Regulatora ieskatā, būtu nesamērīgi pieņemt lēmumu, kura rezultātā pārējiem pasta komersantiem, kas sniedz universālajam pasta pakalpojumam pielīdzināmus pakalpojumus, būtu jāsedz AS „Latvijas Pasts” tīrās izmaksas, kas nav pamatotas, un AS „Latvijas Pasts” nav izpildījusi pienākumu pierādīt atbilstoši Pasta likuma 31.panta otrajai daļai, ka tā ir pakļauta netaisnīgam apgrūtinājumam un universālā pasta pakalpojuma saistību izpilde rada zaudējumus.

16. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 10.pantu privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Savukārt Administratīvā procesa likuma 7.pantā noteikts, ka iestādes rīcībai jāatbilst tiesību normām. Iestāde un tiesa darbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros un savas pilnvaras izmanto tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim. Regulators rīkojas atbilstoši Pasta likuma 31.²panta piektās daļas 2.punktam. Tas nozīmē, ka Regulators pārbauda iesniegto Ziņojumu un tā atbilstību Pasta likuma 30.panta otrajai daļai un 31.panta ceturtajai daļai un Metodikas 3., 4., 5., 6., 7.punktam un 9.1.apakšpunktam. Tādējādi AS „Latvijas Pasts” bija zināms, ka pastāv apstākļi, kas nepieļauj tīro izmaksu apstiprināšanu, ja tīrās izmaksas nav aprēķinātas atbilstoši Pasta likuma 31.panta ceturtajai daļai un Metodikas 5. un 7.punktam, kā arī 9.1.apakšpunktam.
17. Regulatoram, ņemot vērā Pasta likuma 31.panta ceturto daļu un Metodikas 9.1.apakšpunktu, jāatsaka AS „Latvijas Pasts” apstiprināt tīrās izmaksas Ziņojumā norādītajā apmērā, jo tīro izmaksu aprēķins nav atbilstošs Pasta likuma 31.panta ceturtajai daļai un Metodikas 9.1.apakšpunktam.

Ņemot vērā iepriekš minēto un AS „Latvijas Pasts” Ziņojumu, saskaņā ar Regulatora 2013.gada 11.oktobra lēmuma Nr.1/29 „Universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tīro izmaksu aprēķināšanas un noteikšanas metodika” 3., 4., 5., 6., 7. un 8.punktu, kā arī 9.1.apakšpunktu un pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1.pantu, 6.panta otro daļu, Pasta likuma 6.panta pirmo daļu, 30.panta otro, trešo un piekto daļu, 31.panta otro un ceturto daļu un 31.²panta piektās daļas 2.punktu un Administratīvā procesa likuma 7., 8., 10. pantu, 55.panta 1.punktu un 56.pantu, 63.panta pirmās daļas 1.punktu, 65.panta trešo daļu un 66.panta pirmo daļu,

padome nolemj:

atteikt apstiprināt AS „Latvijas Pasts” aprēķināto 2018.gada tīro izmaksu apmēru.

Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētājs

R. Irklis